

Mannen en hun hobby

Colofon

© Flip Buurmeijer, 2022

flip@debuurmeijers.nl

Illustraties: Joost van der Spek

Foto auteur: Robert Zwart

Uitgever

SAAM Uitgeverij

info@saamuitgeverij.nl

www.saamuitgeverij.nl

www.zorgboeken.nl

1e druk: mei 2022

ISBN 9789492261915

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

MANNEN EN HUN HOBBY

Flip Buurmeijer

INHOUD

Inleiding	7
<i>Meesters in hun eigen universum</i>	
De bouwer van modeltreinbanen	19
<i>De verkeersleider</i>	
De motorrijder	25
<i>De eigen koers bepalen</i>	
De bassist	31
<i>In de ban van de bas</i>	
De Triumph restaurateur	37
<i>Restaureren en innoveren</i>	
De bokskampioen	43
<i>Het is erop of eronder</i>	
De wereldreiziger	49
<i>De onverzadigbare reislust</i>	
De kajakker	55
<i>Onderschat nooit iemand die zijn eigen koers vaart</i>	
De atleet	63
<i>De afzondering van de lange afstand loper</i>	
De Tomos bromfietser	69
<i>De Tomos als identiteit</i>	
De volkswagen keverrijder	75
<i>De vrijheid van een eigen auto</i>	
De radiomaker	81
<i>De radio met een missie</i>	
Epiloog	85

MEESTERS IN HUN EIGEN UNIVERSUM

Iedereen kent ze wel. Mannen die vol aandacht en vreugdevol met hun hobby bezig zijn. Mannen die ergens volledig in opgaan en eigenlijk niets liever doen. Vaak is er sprake van een jarenlange fascinatie. Alsof met grote passie steeds hetzelfde ritueel wordt uitgevoerd.

De hobby heeft een belangrijke plaats in hun leven en meestal praten ze er graag en veel over. Zelfs rustige en bescheiden mannen die in het gewone leven bij voorkeur op de achtergrond blijven, raken vol vuur als ze over hun hobby vertellen. Ze snappen niet goed als andere mensen hun fascinatie niet begrijpen. Je kunt hen dan ook geen groter plezier doen dan naar hun hobby te informeren.

Mannen beoefenen hun hobby soms alleen en soms met gelijkgestemden. De solisten geven aan dat ze zich dan pas kunnen ontspannen en tot zichzelf kunnen komen. De gelijkgestemden voelen zich prettig in elkaars gezelschap, maar soms is er ook sprake van rivaliteit. Wie heeft de grootste, mooiste, snelste de meest bijzondere? Daarmee kunnen ze elkaar de loef afsteken.

Regelmatig neemt de hobby lichtelijk obsessieve vormen aan die buitenstaanders verbaast en door hen als moeilijk invoelbaar wordt ervaren. Dat verbaast de betrokkenen dan weer; voor hen is de fascinatie met hun

hobby vanzelfsprekend.

In dit boekje gaat het over hobby's die iedereen regelmatig kan waarnemen. Mannen die met hun klassieke motoren, auto's, bromfietsen al dan niet in een groepje regelmatig een toertocht rijden, oudere mannen die in bandjes de muziek uit hun jeugd spelen, de blues en de rock en roll.

Anderen spelen op hun zolder met modeltreinen of bespelen een muziekinstrument. Sommigen verzamelen en repareren auto's, anderen gaan in Army shops op zoek naar oude legerspullen. De lijst is eindeloos.

Ik vroeg mij vaak af wat mannen nu zo aanspreekt in hun hobby en waar dat mee te maken heeft. Is het de toewijding, het plezier dat ze uitstralen, de vanzelfsprekendheid waarmee ze spelen, de herhaling, het lichtelijk obsessieve, het tijdloze, het rituele karakter, het zoeken naar een verloren tijd, de herhaling van een thema uit hun jeugd? Of is het een ontsnapping uit de zorgen die nu eenmaal inherent zijn aan het dagelijks leven met al zijn verwachtingen en verplichtingen. Wellicht ontstaat daaruit de behoefte om zich regelmatig en gelegitimeerd terug te kunnen trekken. Met de verhalen in dit boekje probeer ik hier meer duidelijkheid in te scheppen en in het laatste hoofdstuk trek ik mijn conclusies.

Voordat ik met dit boekje begon, vond ik het altijd al boeiend om te kijken naar mannen die met hun hobby bezig waren. Ik probeerde vaak in de volwassen man van nu het spelende jongetje van vroeger te zoeken. Omgekeerd vraag ik me ook vaak af hoe het spelende jongetje van nu er later als volwassen man zal uitzien en welke hobby hij later zal hebben.

Al onderzoekend begon ik te vermoeden dat mannen tijdens het beoefenen van hun hobby een patroon van vroeger herhalen. Een patroon dat zich vormde in de ontwikkelingsfase waarin ze al spelend hun plaats in de wereld ontdekten en hun kwaliteiten en identiteit ontwikkelden. Ik maakte kennis met een aantal opvattingen over de functie van spel, spelen en het beoefenen van een hobby.

- Soms dient het spel of de hobby om verdrietige, angstige of pijnlijke gebeurtenissen even te vergeten en een prettiger situatie te scheppen waarin de betrokkene zelf de omstandigheden kan beïnvloeden en creëren.
- Het spel of het beoefenen van de hobby verkwikt en heeft een vergelijkbare herstelfunctie als rust en slaap. De hobby dient vooral om uit te rusten van de bezigheden in het dagelijks leven. Vergelijkbaar met na een lange of vermoeiende werkdag even een dutje doen, een borrel drinken, fietsen, hardlopen of wandelen. Even tot jezelf en tot rust komen.
- Een andere, meer psychologische, verklaring is dat het beoefenen van een hobby een vorm van herbeleven is, maar nu onder eigen controle. Als kind met een hobby ben je van anderen afhankelijk en kunnen anderen je hobby verbieden, verpesten of anderszins roet in het eten gooien. Als volwassen man ben je veel minder afhankelijk van anderen, je kunt nu zelf het gewenste begin, verloop en het einde van je spel bepalen. Op latere leeftijd is men autonoom en bestaat er minder kans op afkeuring of straf. Dat kan een opluchting zijn en een gevoel van vrijheid geven. Het beoefenen van de hobby valt nu onder de eigen regie.

- Als volwassene kun je de condities waaronder je de hobby beoefent zelf bepalen. Je kunt zelfstandig je eigen wereld scheppen waarin alles bekend, vertrouwd en voorspelbaar is.

Ik laat middelbare en iets oudere mannen aan het woord, dat is mijn eigen leeftijdsfase. Dus mannen zo tussen de 55 en 75 jaar. Met mannen in deze leeftijdsgroep kan ik me het meest identificeren en voel ik in een aantal aspecten verwantschap, zoals het opgroeien in dezelfde tijdsperiode en in vergelijkbare maatschappelijke en sociale omstandigheden. Een aantal van mijn eigen hobby's doe ik alleen met mannen en ik praat er ook voornamelijk met mannen over.

In dit boekje beperk ik me tot mannen met een hobby. Natuurlijk hebben vrouwen ook boeiende hobby's, maar daar heb ik minder ervaring mee en daar gaat mijn belangstelling ook minder naar uit.

De leeftijdsfase van de mannen in dit boekje heeft een aantal kenmerken. Ik noem er een paar:

- Er is in deze leeftijdsfase sprake van een latente droefheid, men begint zich te realiseren dat de vroegere vitaliteit niet meer terugkomt. Er is een groeiend besef van de eigen sterfelijkheid en een toenevend verlangen naar wezenlijk contact.
- Deze fase wordt meestal beschouwd als een fase van rijpheid en voltooiing, maar ook een fase waarin men geconfronteerd wordt met de grenzen van de eigen krachten. Er vindt langzaam maar zeker een achteruitgang van allerlei lichamelijke functies plaats. De longcapaciteit, de stofwisseling, de cerebrale func-

ties, de geleidingssnelheid van de perifere zenuwen, de spierkracht, het geheugen, de scherpte van de zintuigen en het concentratievermogen, nemen af. Hoezeer dat ook wordt ontkend. geloochend, of verdrongen.

- Er vinden aan het eind van de middelbare leeftijdsfase ook andere veranderingen plaats. De kinderen gaan het huis uit en ziekten en gebreken treden op, men neemt afscheid van het werkzame leven en de collega's. Het aanpassingsvermogen wordt op de proef gesteld. Nadenkende mannen worden geconfronteerd met hun eigen schijnoplossingen die dienen om de realiteit van het ouder worden niet onder ogen te hoeven zien.
- Mannen met een hobby kunnen ontsnappen aan de dwingende regels van de belevingseconomie. Daar is de norm dat men zoveel mogelijk moet genieten en zoveel mogelijk geprikkeld moet worden. Mannen met een hobby weten wat ze kunnen verwachten, de beoefening van hun hobby geeft een voorspelbare bevrediging. Ze lopen daardoor minder vaak in de valkuil van de jacht op steeds meer prikkels. Ze realiseren zich dat het beter is niet voornamelijk te streven naar wat je wilt, maar te omarmen wat je hebt.

In deze fase kunnen zich diverse scenario's voltrekken.

- Het leven kan zich in grote lijnen volgens verwachting voltrekken.
- Mannen kunnen zichzelf gaan beleven als minder succesvol dan gehoopt of verwacht. Dat is vaak aanleiding voor compensatie of depressie.
- Mannen kunnen gaan uitbreken en zich in iets vastbijten zoals het verbreken van een relatie, een nieu-

we relatie beginnen, een verhuizing of een emigratie.

- Andere mannen breken in deze fase juist door en boeken onverwachte successen.
- Sommigen slaan op de vlucht of blijven alsmar in beweging zonder doel of samenhang.
- Sommige mannen gaan nadrukkelijke aandacht besteden aan hun lichaam, gezondheid of conditie, hetgeen regelmatig tot hypochondrie of extreme sport-, eet- of trainingsgewoonten leidt. Ze willen nog niets weten over het proces van het ouder worden en koesteren het idee van 'forever young'.

Er zijn veel manieren om met deze leeftijdsfase om te gaan. Het is van belang om in deze leeftijdsfase, met al zijn ingewikkelde afwegingen en processen, toch goede zin in het leven te houden en een goede invulling aan het leven te geven en iets van het leven te maken. Wellicht is hier de belangrijkste functie van de hobby te vinden.

Tijdens het beoefenen van de hobby lijkt het alsof de tijd even stilstaat en hoeven allerlei lastige gevoelens en overwegingen, die inherent zijn aan deze leeftijdsfase, tijdelijk niet onder ogen te worden gezien. Tijdens het beoefenen van de hobby staat als het ware de tijd stil en lijkt het alsof alles hetzelfde blijft en kunnen problemen tijdelijk worden geparkeerd. We verschaffen onszelf een pauze waarin we ervaringen kunnen verwerken en integreren.

Dit is ook de tijd om onze gekoesterde illusies onder ogen te zien. En dat zijn er in deze fase niet weinig. We moeten afscheid nemen van de hoop op een slanke taille en een gespierde torso, onze jeugdige vitaliteit, onze speelsheid en onze dromen ooit nog eens een ster te worden, onze hoop om nog alle boeken te lezen die we ons

hadden voorgenomen te lezen of nog alle plaatsen te bezoeken waarvan we droomden.

Het integreren van verliezen in ons leven is een opgave van formaat en het onderkennen van onze illusies is misschien wel de moeilijkste opgave in ons leven. De mens leeft nu eenmaal zelden in de ideale wereld. De gewone wereld heeft teleurstellingen, verdrietige perioden, angsten, onzekerheden en zorgen voor ons in petto. Dat is de voedingsbodem voor illusies, die dienen om de realiteit niet onder ogen te zien. Wij moeten onze illusies als zodanig onderkennen en aanvaarden. Als we dat niet doen, betalen we een hoge prijs. We leven dan in een niet-realistische wereld, vol met misinterpretaties.

Deze leeftijdsfase gaat als gevolg hiervan regelmatig gepaard met heftige emoties, strubbelingen en conflicten, vergelijkbaar met de heftigheid zoals die in de pubertijd kunnen optreden. Het perspectief van het leven was vroeger vooral naar voren, op de toekomst gericht. In de fase van het ouder worden verandert het perspectief; men kijkt meer terug. Andere vragen dienen zich aan, zoals de vraag wat heb ik nu eigenlijk gedaan met mijn leven en hoe tevreden ben ik daarover? Wat zijn nu eigenlijk mijn wezenlijke behoeften, wat is belangrijk voor me en wat kan ik maar beter niet langer uitstellen?

In het kader van al die lastige vragen die zich in deze leeftijdsfase aandienen, hebben een paar handelingen hun nut bewezen.

- Het belang van gewoontes en hobby's. Ze kunnen dienen om zich tijdelijk aan de voortdurende stroom van verplichtingen te onttrekken. Gewoontes en hobby's legitimeren een weldadige en soms noodzake-

lijke time-out die dient om zich daarna met nieuwe energie aan taken te wijden en aan verplichtingen te voldoen.

- Het bewust beleven en genieten van genoegens. De genoegens worden in deze leeftijdsfase overigens steeds meer bescheiden. Vaker beleeft men plezier aan herinneringen. Dat is vooral aangenaam omdat de onzekerheid over het verloop van de geschiedenis er niet meer is, de uitkomst is immers bekend.
- Bij veel gewoontes en hobby's vindt het beoefenen van de hobby plaats in een sociale context en voelt men zich opgenomen in een netwerk van gelijkgestemden of vrienden.
- Tijdens het uitvoeren van gewoontes of hobby's komt men regelmatig in een flow, waarin men zichzelf opgenomen voelt in iets groters en waarin men zichzelf geborgen voelt. Dat gebeurt overigens op veel verschillende manieren. Voorbeelden zijn een intiem en diepgaand gesprek, een overweldigende natuurervaring, tijdens muziekspelen of naar muziek luisteren en het opgaan in een spel of een hobby. Er is op die momenten sprake van zelfvergetelheid, tijdloosheid, verbondenheid en hoge intensiteit. Men kan dan bij zichzelf thuiskomen en vrede vinden.

De belangrijkste functie van spelen en een hobby beoefenen, lijkt mij echter om er plezier en vreugde aan te beleven en zich te ontspannen. De laatste jaren wordt steeds duidelijker hoe belangrijk ontspanning is voor het reguleren van het stressniveau.

Spelen of een hobby beoefenen kan ook worden beschouwd als een vorm van regressie, waardoor men tijdelijk in een vroegere leeftijdsfase komt. Tijdelijke regressie is vaak een

voorwaarde voor verdere progressie en is een gezonde manier om het volwassen leven weer aan te kunnen.

Tijdens het uitoefenen van de hobby kan men zich ontspannen en daardoor kunnen er allerlei gedachten en gevoelens opkomen die men in het gewone leven maar moeilijk kan toelaten. Deze gevoelens kunnen dan al spelend worden verwerkt. Men hoeft al spelend minder bang te zijn voor de eisen van de realiteit. Men kan beter in contact komen met verborgen behoeften, geheime fantasieën en men kan verdrongen herinneringen vrijer herbeleven.

Een belangrijk kenmerk van spel en spelen is dat het ‘niet echt’ is. Het is een verbeelde werkelijkheid en men kan vrijelijk alternatieve gevoelens en gedragingen oproepen en daarmee experimenteren zonder dat het direct allerlei consequenties in de realiteit heeft. Tijdens het spelen worden chaotische gedachten en gevoelens vaak vanzelf geordend en hanteerbaar gemaakt. Dit geeft rust en beter overzicht over het eigen leven. Dat draagt bij tot een gevoel van welbevinden.

Veel oudere mannen praten niet gemakkelijk over hun gevoelens en wat er in hun leven speelt of heeft gespeeld. Ze kunnen hun ervaringen en gevoelens wel uitbeelden en via hun spel of hobby kenbaar maken. Dat biedt de mogelijkheid dat anderen hen ook beter leren kennen. Door zich begrepen te voelen, neemt men volledig deel aan het leven. Dit doorbreekt het emotionele isolement en geeft betekenis aan het leven.

Ik hoop dat de lezer zich kan verplaatsen in de geportretteerde mannen en dat de functie en het belang van een hobby, duidelijker wordt. Misschien stimuleren de portretten de lezer om iets bewuster na te denken over de betekenis van hun hobby in hun eigen leven. Tot slot hoop ik dat de partners van mannen met een hobby beter gaan begrijpen waarom de hobby zo belangrijk voor hen is.

**MANNEN
EN HUN
HOBBY**

DE VERKEERSLEIDER

Bart (52) kent de wereld van de modeltreinen door en door, en iedereen kent hem. De vereniging, de Railwayclub Utrecht, is zijn tweede thuis. Het clubgebouw staat op een bedrijventerrein en is in het donker niet gemakkelijk te vinden. Gelukkig staat hij mij buiten op te wachten. Zwierig opent hij de deur: ‘Welkom in mijn heiligdom. Een groot gedeelte van mijn vrije tijd breng ik hier door. Vanavond is er geen clubavond dus we hebben alle tijd.’

Seinhuisjes en rangeerterreinen

Het grote clubgebouw staat vol met treinen, sporen en rekwisieten zoals stations, spoorwegovergangen, seinhuisjes en rangeerterreinen. ‘De spoorbreedte is 9 mm en de schaal is 1:20’, vertelt Bart als een geroutineerde voorlichter die gewend is om leken op het gebied van modeltreinen rond te leiden. Naast een diversiteit aan treinen en andere spoorattributen zijn er ook veel bomen, struiken, koeien, paarden, schapen, mensen, auto’s, (water) wegen, boten, fabrieken, kantoren en huizen te zien. Deze entourage wordt door partners, vriendinnen en de kinderen van de leden gemaakt.

Probleemoplosser

Bart is voorzitter en secretaris van de Railwayclub Utrecht.

In het clubgebouw komen de leden elke week een avond bij elkaar en dan is iedereen met zijn eigen project bezig. Op deze clubavonden is Bart vooral vraagbaak en probleemoplosser voor de leden. ‘In Nederland zijn ongeveer duizend mensen actief bezig met deze hobby. We treffen elkaar regelmatig op beurzen. Ik sta bekend als autoriteit op het gebied van modeltreinen.’

In het dagelijks leven werkt Bart als IT specialist voor een afdeling kwaliteitsbewaking bij de Rijksoverheid. Met enige trots vertelt hij dat zijn collega’s hem dagelijks consulteren als ze ergens niet uitkomen. ‘Ik ben daar senior en heb een goed overzicht over mijn vakgebied. Ik volg de protocollen en analyseer de procedures die mijn collega’s hebben gevolgd. Dat is belangrijk want we worden iedere dag met nieuwe, ingewikkelde problemen geconfronteerd; zonder richtlijnen raak je het spoor bijster.’

Zowel in zijn werk als in zijn hobby is Bart specialist in het analyseren van storingen en het oplossen van problemen. Dat is een belangrijk aspect van zijn identiteit. ‘Mijn werk lukt alleen als ik de blauwdruk van het systeem in mijn hoofd heb en ik het volledig begrijp.’

Jeugd

Barts moeder was gemeenteambtenaar op het stadhuis. Zijn vader was elektrotechnisch ingenieur en werkte in de radio en televisie handel. ‘Hij heeft me de principes van de elektronica bijgebracht. Van hem leerde ik bijvoorbeeld hoe een bandrecorder werkt en hoe je met elektriciteit iets kan laten bewegen.’

Dat vond Bart wel interessant, maar het stond hem tegen dat hij zijn vader, de expert op het gebied van de elektronica, moest volgen en dat zijn vader hem op dat gebied altijd een stap voor was. ‘Daarom heb ik de studie

Informatica gedaan, ik wilde me onderscheiden van mijn vader. Hij had geen verstand van informatica en ik wel. Hij moest mij nu volgen en niet andersom.'

Al zolang hij zich kan heugen, is Bart bezig met elektrische treinen: 'Mijn ouders bedachten al heel vroeg dat het voor mij, als enig kind, thuis wel eenzaam moest zijn. Voor mijn vierde verjaardag hebben ze daarom in het geheim in de logeerkamer een spoorbaan gebouwd. Dan had ik thuis ook wat om mee te spelen, was hun idee.' Van alle treinmodellen houdt Bart het meest van modeltreinen met een drijfstang. 'Die heb ik als kind voor het eerst in Zwitserland gezien en dat heeft toen een diepe indruk op mij gemaakt.'

Op de basisschool was Bart een buitenbeentje. Hij had weinig contact met klasgenoten en buurtkinderen. Dat wijt hij aan het feit dat hij fors was voor zijn leeftijd, een bril droeg en niet – zoals de meeste kinderen – met een Utrechts dialect sprak. 'Hierdoor werd ik vaak gepest en voelde ik me buiten de groep staan.' Ook na schooltijd speelde hij niet met andere kinderen; hij trok zich liever thuis terug in zijn eigen wereld waar treinen een hoofdrol speelden: 'Daar kon ik zelf de gang van zaken bepalen en daar werd ik rustig van.'

Veeleisend spel

Samen met zijn kat woont Bart in een appartement dat vroeger van zijn moeder is geweest. Zijn moeder woont inmiddels in een verzorgingstehuis. Lang geleden heeft hij een relatie gehad met een vrouw, maar dat werd uiteindelijk niets. Dat vindt hij niet erg. De leden van de Railwayclub ervaart hij als zijn familie. In de vereniging heeft hij naam gemaakt; anderen hebben hem nodig vanwege zijn adviezen en mede daardoor voelt hij zich niet alleen.

Zo speelt zijn hobby een belangrijke rol in zijn leven.

In zijn appartement bouwt Bart al jaren aan een eigen spoorbaan. ‘Uiteindelijk wil ik in de logeerkamer van vier bij vier meter een spoor van ongeveer 70 meter lengte realiseren. Dat is een meerjarenplan, maar ik heb geen haast.’

Het meeste plezier heeft Bart niet – zoals je zou verwachten - aan het rijden met de treinen. ‘Het mooiste vind ik de functie van verkeersleider, dat is degene die het geheel overziet en alle touwtjes in handen heeft. Dat is een zeer veeleisend spel. Je krijgt voortdurend nieuwe informatie die je meteen moet verwerken en op de enig juiste manier moet interpreteren. Dat kan zeer stressvol zijn en toch moet je helder blijven denken en je niet door emoties laten leiden.’

Als ik Bart naar zijn geheime fantasie tijdens het spel van de verkeersleider vraag, aarzelt hij geen moment: ‘Dan ben ik het hoofd van de MI6, de Engelse Secret Service, en stuur ik over de hele wereld geheimagenten aan. Ik heb alle touwtjes in handen en ik draai aan alle knoppen. In mijn fantasie speel ik zo een belangrijke rol in het wereldgebeuren.’

**WAT BETEKENT
MIJN HOBBY
VOOR MIJ?**